

ingediend op **1701** (2022-2023) – Nr. 3
1 juni 2023 (2022-2023)

Verslag van de hoorzitting

namens de Commissie voor Onderwijs
uitgebracht door Steve Vandenberghe, Hilâl Yalçin,
Johan Danen en Kathleen Krekels

over het ontwerp van decreet

over de onderwijsinternaten

Documenten in het dossier:

1701 (2022-2023) – Nr. 1: Ontwerp van decreet
– Nr. 2: Amendementen

1750 (2022-2023) – Nr. 1: Verslag van de gedachtewisseling

verzendcode: OND

**Vlaams
Parlement**

Samenstelling van de Commissie voor Onderwijs:

Voorzitter: Karolien Grosemans.

Vaste leden:

Arnout Coel, Koen Daniëls, Karolien Grosemans, Kathleen Krekels, Annabel Tavernier;
Roosmarijn Beckers, Jan Laeremans, Kristof Slagmulder;
Loes Vandromme, Hilâl Yalçin;
Jean-Jacques De Gucht, Gwendolyn Rutten;
Johan Danen, Elisabeth Meuleman;
Hannelore Goeman.

Plaatsvervangers:

Marius Meremans, Axel Ronse, Nadia Sminate, Kris Van Dijck, Katja Verheyen;
Leo Pieters, Els Sterckx, Sam Van Rooy;
Katrien Schryvers, Brecht Warnez;
Els Ampe, Tom Ongena;
Stijn Bex, N.;
Steve Vandenberghe.

Toegevoegde leden:

Kim De Witte.

INHOUD

I.	Uiteenzettingen door de internaten	4
1.	Campus Kajee Schoten	4
2.	MSKA Roeselare	5
3.	SJKS Sint-Niklaas	6
4.	Sint-Leo Hemelsdaele Brugge	8
5.	Topsport Volleybal Vilvoorde	11
6.	Studentenhuis Salvator Hasselt	12
7.	Topsporthuis Antwerpen	14
II.	Bespreking	15
1.	Tussenkomen van de leden	15
1.1.	Steve Vandenberghe	15
1.2.	Kathleen Krekels	16
1.3.	Johan Danen	17
1.4.	Jan Laeremans	17
1.5.	Loes Vandromme	18
1.6.	Hilâl Yalçin	19
1.7.	Koen Daniëls	19
2.	Antwoorden van de internaten	19
3.	Replieken van de leden en bijkomende antwoorden	23
	Gebruikte afkortingen	24

Op 25 mei 2023 organiseerde de Commissie voor Onderwijs een hoorzitting over het ontwerp van decreet over de onderwijsinternaten (*Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 1701/1), met:

- Tom D'Hollander, beheerder internaat Campus Kajee Schoten;
- Elke Vanderhauwaert, beheerder internaat MSKA Roeselare;
- Katrien Smet, beheerder internaat Sint-Jozef-Klein-Seminarie Sint-Niklaas;
- Vincent Debaere, voorzitter vzw Sint-Leo Hemelsdaele Brugge;
- Jan Walravens, beheerder internaat Topsport Volleybal Vilvoorde;
- Francis Loyens, voorzitter raad van bestuur Studentenhuis Salvator Hasselt;
- Wim Serneels, beheerder internaat Topsporthuis Antwerpen.

I. Uiteenzettingen door de internaten

1. Campus Kajee Schoten

Tom D'Hollander stelt zich voor als startende beheerder van internaat Campus Kajee Schoten. Hij was voordien zestien jaar opvoeder en daarna aanvangsbegeleider. Campus Kajee Schoten is een internaat voor kinderen uit het lager en secundair onderwijs, met 50 procent schippers- en kermiskinderen. Daarom is het internaat van zondag tot vrijdagavond open. Zoals de andere internaten zet Kajee in op kwaliteit, kleine groepen, een vertrouwde omgeving en individuele begeleiding. Het internaat wil het RiK als leidraad gebruiken, maar dat staat nog in de kinderschoenen.

Met 88 internen, waarvan 36 uit de lagere school, haalt Kajee vlot de minima. Voorts verblijven er een interne met een verslag buitengewoon onderwijs, twee kleuters en achttien kinderen geplaatst door de jeugdrechtbank. Samen zijn ze goed voor 88.593 ORE. Mede omdat het urenstatuut voor hen aangepast is naar 36 uur, heeft het internaat hiervoor negen opvoeders nodig. Het gelijke statuut voor alle opvoeders is een goede zaak, maar maakt wel dat er extra uren opvoeders nodig zijn. Vier opvoeders werken onder statuut 125 en vijf onder statuut 159. Voorts is er één administratief medewerkster. De totale kost voor het internaat bedraagt 108.000 ORE. Dat betekent dat het internaat 19.806 ORE zelf moet aankopen. Aan 5,57 euro per ORE is dat 110.000 euro, geeft de spreker mee.

Volgens het ontwerp van decreet krijgt een internaat 1300 euro werkingsmiddelen per interne. Voor 88 internen is dat 114.000 euro. Dat bedrag heeft het internaat geheel nodig om het personeel te betalen, maakt de spreker duidelijk.

Internen betalen 2900 euro per jaar. Dat brengt de totale inkomsten op 370.000 euro. Uitgaven zijn de personeelsomkadering, de keuken, het onderhoud, de algemene kosten en de nutsvoorzieningen. Met voorzichtige ramingen van die kosten van de inkomsten afgetrokken, is het saldo 13.000 euro. Het internaat is dus financieel gezond als het niet investeert, stelt de spreker.

Het internaat heeft enkele AGION-dossiers lopen. De investeringen zijn broodnodig, onder meer om enkele slaapzalen om te vormen tot individuele kamers en om de EPC-normen te halen. Er is geen buffer voor onvoorziene kosten. De 13.000 euro zal allicht elk jaar wel naar een of andere herstelling gaan. Inzetten op kwaliteit, onder meer in overeenstemming met het RiK, zonder extra middelen wordt een grote uitdaging.

Beheerders hebben dezelfde verantwoordelijkheden als schooldirecteurs. Daarbij komt dat ze dag en nacht beschikbaar moeten zijn. Voorts zijn er de vergaderingen met de raad van bestuur, CPBW, LOC enzovoort. Tom D'Hollander vindt het fijn dat hij directeur wordt, maar zonder het bijbehorende loon is dat geen erkenning. Tot slot benadrukt hij de noodzaak van meer werkingsmiddelen en een directeursloon.

2. MSKA Roeselare

Elke Vanderhauwaert stelt zichzelf voor als beheerder van het GO!-internaat MSKA Roeselare. Het internaat is gelegen op de campus Groenestraat, waar ook een grote secundaire bso-school van een duizendtal leerlingen, een basisschool en een dansschool gevestigd zijn. Op een kilometer afstand ligt de andere campus van de groep met de aso-, tso- en kso-richtingen. Beide campussen bieden zeldzame richtingen en opties aan als bakkerij, veiligheidsberoepen, sportacademies van wielrennen, voetbal en dans, kso-dans, graphic design enzovoort. Dat maakt dat de internen uit heel Vlaanderen afkomstig zijn, waardoor het internaat op zondagavond zijn deuren opent.

Nu is de capaciteit 89 bedden. Door renovatie zullen er vanaf 1 september honderd kamers zijn. Het internaat huisvest momenteel 25 internen uit het basisonderwijs, waarvan vijf kleuters. Bij quasi allemaal is een welzijnspartner betrokken. Zij hebben meer ondersteuning nodig. In de basisschool is de keuze voor het internaat meestal om het gezin en het kind te ondersteunen, dus volgens de nieuwe trajecten 1, 2 en 3. Scholieren uit het secundair onderwijs verblijven doorgaans op internaat om de schoolloopbaan van hun keuze te volgen, dus traject 0.

Voor de personeelsomkadering waren er op 1 september 2022 voor tachtig internen: een beheerder, vier opvoeders en vijftien uur slapende waak. Om het werkbaar te houden, is dat aangevuld met: 1,5 extra organiek ambt en enkele bijkomende ambten vanuit de scholengemeenschap. Dit schooljaar waren er dus 273 uur in te richten, het ambt van de beheerder niet meegerekend.

Het ontwerp van decreet zorgt voor een omkaderingsregeling, wat een duidelijke verbetering is. Het is goed dat elk kind ORE opbrengt, want vandaag verliest een internaat een voltijds equivalent als het net onder de norm van 21 internen valt. Het internaat scoort ruim boven de behoudsnorm, de nieuwe berekening van de ORE is zeker haalbaar. Positief is dat het internaat geen werkingsmiddelen meer moet besteden aan personeelsomkadering. De opvoeders die nu onder de punten-enveloppes vallen, komen onder de internaatwerking terecht, dus vallen onder de ORE. Daarenboven krijgt het internaat vanaf 1 september 48 uur effectief meer mensen op de werkvloer. Het nadeel is de degressiviteit van de ORE, dus dat niet elk kind evenveel ORE opbrengt. Dat maakt een groei van 100 naar 120 quasi niet haalbaar omdat het aantal opvoeders niet volstaat.

Dat het ontwerp van decreet met het doelgroepenbeleid een eerste stap naar inclusie zet, is een positieve ontwikkeling. Internaten krijgen extra middelen voor kinderen met een grotere zorgbehoefte. Die begeleiding is arbeidsintensief. Zo gaat er heel wat tijd naar overleg met de consultants, ouders, CLB's enzovoort. De grote vraag is of de middelen toereikend zullen zijn voor alles wat het Rik vraagt.

Voorts toont de spreker zich bezorgd over het feit of de CLB's voldoende middelen zullen krijgen voor de ondersteuning. Afsprakenkaders en ondersteuningsplannen zullen zeker opgesteld worden, maar zullen de welzijnspartners voldoende tijd hebben voor de implementatie en opvolging ervan? Voor de 35 internen waar een welzijnspartner bij betrokken is, krijgt het internaat volgend schooljaar minder dan één voltijds ambt. Dat volstaat niet om de afsprakenkaders en het ondersteuningsplan te maken, af te stemmen en op te volgen, hulp te bieden in de leefgroep van het kind, te overleggen met de school, ouders en consultants.

Het Rik brengt duidelijkheid in de maatschappelijke en kwaliteitsverwachtingen voor een internaat. Goed is dat participatie duidelijk omschreven is: internaat maken gebeurt samen met personeel, internen, ouders en externe partners. Positief is voorts dat ook internaten zullen worden doorgelicht. De proefdoorlichting van vorig jaar heeft een positieve boost gegeven aan de werking. Voorts wordt het ambt van

beheerder geherwaardeerd tot directeur. Nadeel is dat enkel de verantwoordelijkheden stijgen, onder andere van ingebouwd naar autonoom, het loon niet.

Wat het ontwerp van decreet voorstelt qua werkingsmiddelen volstaat voor de werking, maar dekt de infrastructuurbehoefte niet. Nochtans vergen de kwaliteitsverwachtingen van het RiK specifieke investeringen. Positief is dat er geld komt voor professionalisering, wat volgens het RiK ook nodig is. Structurele middelen voor een volwaardige pedagogische begeleiding ontbreken evenwel.

3. SJKS Sint-Niklaas

Katrien Smet legt uit dat het internaat SJKS Sint-Niklaas het enige internaat is in het Waasland. Het is open van zondagavond 21 uur tot vrijdagavond 17.30 uur en is in theorie overdag gesloten. Het internaat heeft een capaciteit van 72 plaatsen. Dit jaar zijn er 54 internen, 19 jongens en 35 meisjes. Elk kind vanaf het vijfde leerjaar basisonderwijs tot het zevende jaar secundair onderwijs is welkom. Nu zijn er 7 kinderen uit het basisonderwijs en 46 jongeren van het secundair onderwijs. Het team bestaat uit twee halftijdse beheerders die ook halftijds studiemeester-opvoeder zijn. Daarnaast zijn er vijf studiemeester-opvoeders.

Het internaat werkt samen met 29 verschillende scholen: vijf van het lager onderwijs, een van het buitengewoon lager onderwijs, twintig secundaire school van elke onderwijsvorm en drie scholen van het buitengewoon secundair onderwijs OV1, OV3 en OV4. Leerlingen van de scholengemeenschap WIJS! krijgen voorrang. Als er begin juli of na de start van het schooljaar nog plaatsen vrij zijn, worden andere jongeren toegelaten, van andere scholen uit Sint-Niklaas, maar ook scholen uit Lokeren, Dendermonde, Hamme, Beveren en Temse. De beheerders houden contact met elk van deze scholen.

Van de 54 internen zijn er 28 terechtgekomen via de jeugdhulp: 21 geplaatst door de jeugdrechtbank, drie via het OCJ, twee via het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling en twee door het CLB. Van de andere 26 leerlingen zijn er enkele waarvan de thuiscontext begeleid wordt door het CLB, door een thuisbegeleidingsdienst of de jeugdrechtbank. Het internaat werkt samen met die diensten en de beheerders nemen deel aan rondetafelgesprekken op school, cliëntoverleg op het OCJ of in het VK en zittingen van jeugdrechtbanken. Het maakt ook deel uit van 1G1P.

De kracht van het SJKS-internaat is dat het een gewone setting is, waarmee de spreker bedoelt dat het een regulier schoolinternaat is. Leerlingen slapen boven de school en het internaat is enkel open op schooldagen. De focus ligt op studie en sociale en pedagogische ontwikkeling, niet op individuele problematieken. Uiteraard doet het internaat aanpassingen waar nodig, bijvoorbeeld een aangepaste dagplanning voor kinderen met autisme. Het internaat heeft een huiselijke sfeer, zodat kinderen opgroeien als in een gewoon gezin, in kleine groepjes. Voor het kind is er altijd een vriend of vriendin in de buurt. Het internaat hanteert een vast dagritme wat zorgt voor voorspelbaarheid en rust.

Met het ontwerp van decreet stijgt de behoudsnorm. Nu is dertig internen voldoende, maar dat worden er 65, het equivalent van 62.000 ORE. Het internaat haalde maar 56 internen op de teldag van 1 februari. Met de extra ORE voor kinderen met maatregel/hulpverlening of verslag buitengewoon onderwijs, haalt het 64.840 ORE, wat net voldoende is voor de gewone werking.

Goed aan het ontwerp van decreet is dat het volledige internaatteam gesubsidieerd wordt, wat voor SJKS een stijging van 3,75 naar zes vte betekent. Aan personeelsomkadering moet het dus geen werkingsmiddelen meer spenderen. Dat ze een 36 urenweek krijgen, is wel een probleem. Tot nog toe werken de opvoeders tijdens de herfst en de krokusvakantie 1,75 uur per vte extra. Dat mag niet meer, wat een

verlies van 8,75 uur arbeidstijd betekent. Die zal de directeur dan allicht zelf moeten verrichten. Maximum acht aanwezigheidsuren zonder overnachting zullen ervoor zorgen dat gesplitste diensten nodig zijn. Wie start op woensdag om 11.45 uur om de refter open te houden en werkt tot 21.30 uur, krijgt 15 minuten pauze uit de werking om 16 uur en 30 minuten pauze uit de werking voor het avondmaal, wat een werkdag van 9 uur betekent. Werkdagen van 8 uur betekent dat opvoeders geen 36 uur, maar maximum 34 uur presteren. Deeltijds vastbenoemden krijgen nu voorrang voor uitbreiding van uren, maar dat zal niet langer kunnen binnen de openingsuren van het internaat.

Een ander probleem is dat personeelsleden om de drie zondagen een zondag verplichte rust moeten nemen. De opvoeders van SJKS kiezen voor een vast werkrooster voor het volledige schooljaar, met maximum twee nachten voor wie meer dan 27 uur werkt. Dat maakt het werk gemakkelijker combineerbaar met een gezin. Momenteel zijn er twee opvoeders die elke zondagsdienst doen. In het nieuwe decreet zullen er vier van de vijf personeelsleden ook op zondag moeten werken. Dat creëert dus een probleem waar er geen was.

De werkingsmiddelen dalen. In 2022 kreeg het internaat SJKS voor zeventig internen 210.597 euro. Dat omvat een forfait, extra subsidies voor de 41 internen die een studietoelage krijgen en voor internen met maatregelen. Die vallen allemaal weg en worden omgezet in ORE. Onder het nieuwe decreet dalen de werkingsmiddelen (1300 euro per interne voor zeventig internen) naar 91.000 euro. Zelfs als de extra investering in personeel van 60.000 euro van de huidige werkingsmiddelen van 210.000 euro afgetrokken worden, blijft het tekort bijna 60.000 euro.

De totale opbrengsten van het nieuwe ontwerp van decreet, samen met de huurinkomsten per kamer, schat de spreker voor haar internaat op 143.360 euro, terwijl ze de kosten voor 56 internen schat op 216.583 euro. De maaltijdkosten maken geen deel uit van de kosten omdat ze rechtstreeks aangerekend worden door de cateringfirma. Dat brengt het begrotingstekort op 73.000 euro. Als dat tekort gedeeld wordt door de 56 internen, bedraagt het tekort 1300 euro per kind.

Het internaat werkt samen met jeugdhulp. Die kinderen zijn heel welkom en zeker niet de moeilijkste. De dagprijs voor het internaat bedraagt voor -12-jarigen 22,54 euro, voor +12-jarigen 23,68 euro. Die prijzen worden geïndexeerd. Zo stijgt de kost voor de catering volgend jaar met meer dan 12 procent. Bij die prijzen komt er nog een 90-tal euro huur per maand bij. De maximale tussenkomst van het agentschap Opgroeien wordt sinds 2011 niet geïndexeerd en staat op 16,94 euro voor -12-jarigen en 18,43 euro voor +12-jarigen. Nu wordt dat bijgesteld met de subsidie voor kinderen met plaatsing, wat maakt dat er geen kosten zijn voor de ouders.

Na het ontwerp van decreet zal volgens het agentschap Opgroeien het internaat het verschil moeten doorrekenen aan de ouders: 5,6 euro voor -12-jarigen, 5,25 euro voor +12-jarigen. Voor VIST-SA-kinderen is dat een optie omdat die ouders het groeipakket behouden. Ouders van kinderen met een maatregel van de jeugdrechtbank verliezen evenwel voor twee derden hun groeipakket, dus daar kan het niet. Dat betekent een opleg voor het internaat van bijna 20.000 euro.

De functiebeschrijving voor het ambt van internaatdirecteur is een kopie van die van beheerder. De hoofdopdracht blijft beleid voeren, zorgen dat het internaat in alle opzichten draait, maar ook zowel overdag als 's avonds werken en 's nachts van zondagavond tot vrijdagavond permanent bereikbaar zijn. Beheerders werken het beleid uit, zijn overdag contactpersoon voor de andere diensten die enkel tijdens de kantooruren werken. Ze sturen het onderhouds-, technisch en keukenpersoneel aan. Ze vangen zieke internen op die niet meteen naar huis kunnen, internen die later starten of vroeger eindigen met school, bijvoorbeeld als een leerkracht afwezig

is. 's Avonds ondersteunen ze het personeel, vervangen ze zieke personeelsleden en lossen ze dringende technische mankementen op. Ze zijn conflictbemiddelaar tussen opvoeders en internen of tussen internen onderling. Ze zorgen voor vervoer naar de spoedafdeling enzovoort. Ze worden vergoed volgens barema 165 en dat blijft ook volgend jaar zo. Enkel de titel verandert. Als directeur zal ze minder loon krijgen dan de internaatmedewerker en administratieve medewerkers met een masterdiploma, merkt Katrien Smet op. Met vijftien jaar anciënniteit verdient de spreker 2000 euro bruto minder dan haar personeel. En dat voor een beleidsvoerende functie, die door de inspectie beoordeeld zal worden op kwaliteitsontwikkeling, personeelsbeleid, professionalisering, internaatwerking en begeleiding. Ze vraagt met nadruk meer waardering voor de huidige beheerders/toekomstige internaatdirecteurs.

Samenvattend overloopt de spreker de positieve punten: de erkenning van de onderwijsinternaten als volwaardige partner, de subsidiëring van het personeel, de waardering voor opvoeders met loon naar diploma en een 36 urenweek. Ook de overgangsmaatregelen met een extra teldag bij een stijging van 20 procent of meer internen ten opzichte van de teldag van 1 februari en de tijdelijke extra financiële ondersteuning bij budgettaire problemen, dragen haar goedkeuring weg. Aandachtspunten zijn de financiële tekorten en de vergoedingen voor kinderen uit de jeugdhulp, het aantal uren aanwezigheid van de opvoeders overdag en de vaste zondagdienst. Tot slot vraagt ze loon naar verantwoordelijkheden en werk voor de internaatdirecteurs.

4. Sint-Leo Hemelsdaele Brugge

Vincent De Baere is voorzitter van de vzw Sint-Leo Hemelsdaele Brugge die vijf basisscholen in en rond Brugge, een secundaire school, maar ook drie internaten met 95 tot 100 internen beheert. Dat aantal fluctueert door de jaren heen, maar ook gedurende de loop van het jaar. Het gaat om drie open internaten, elk op een andere site gelegen. Terzijde wijst hij erop dat de scholengroep openstaat voor bestuurlijke optimalisatie en schaalvergroting. Zijn middelgrote scholengroep fuseert vanaf 1 september met een tweede grote Brugse scholengroep. Die ervaring met fusies is ook relevant voor zijn commentaar op de voorgestelde fusieregeling.

De scholengroep is geëvolueerd van een ruime regionale aantrekkingspool naar een eerder lokaal georiënteerde, zorgintensievere scholengroep. Het team mag terecht trots zijn op het behoud van kwaliteit doorheen die transitie. Getuige daarvan zijn de uitstekende doorlichtingsresultaten.

De scholengroep telt ongeveer 40 procent indicatorleerlingen. In de internaten heeft een derde een rugzakje: 12 procent wordt hen toevertrouwd door de jeugdhulp. Elk van de internaten heeft een specifieke doelgroep. Het internaat Hemelsdaele huisvest kinderen van de derde kleuterklas tot het zesde leerjaar basisonderwijs. Dat is uniek in de ruime regio. De klemtoon ligt er op pedagogische ondersteuning, maar vooral ook op een thuisgevoel. Het welbevinden is immers zeer belangrijk op deze jonge leeftijd. Het internaat Sint-Leo vangt leerlingen van het eerste tot het vierde jaar secundair onderwijs op, dus de pubers. De klemtoon ligt op pedagogische ondersteuning, een thuisgevoel met nadruk op opvoedingswerk. De aanpak is er, vergeleken met andere internaten in de buurt, vrij strikt. Voor leerlingen uit het vijfde en zesde jaar secundair onderwijs is er Huys Ten Nazarette. Dat hanteert een wat flexibelere aanpak en bereidt de jongeren voor op zelfstandig leren en leven. De internaten zijn het resultaat van een geleidelijke schaalvergroting van schoolbesturen. Ze staan niet weigerachtig tegenover een intensifiëring van de samenwerking, iets wat het ontwerp van decreet hun trouwens zal opleggen. Momenteel zien ze echter weinig tot geen schaalvoordelen.

De overkoepelende doelstelling is de internen het mogelijk maken het beste uit zichzelf te halen. De leerlingen krijgen een rustige, stabiele tweede thuis weg van

thuis, alle nodige pedagogische ondersteuning en een breed en geleid aanbod kwaliteitsvolle vrijetijdsbesteding. Voor de ouders spelen de internaten een belangrijke rol in de opvoedingsondersteuning. Ze willen een vertrouwenswaardige partner zijn met een duidelijk pedagogisch project gericht op optimale ontplooiing van het kind in zijn omgeving. Ook voor de bredere samenleving hebben de internaten een meerwaarde. Via de opvoedingsondersteuning helpen ze gezinnen die tijdelijk voor uitdagingen geplaagd zijn. Er is een grijze zone tussen wie in het formele hulpverleningscircuit terechtkomt en degene voor wie een tijdelijke informele ondersteuning nuttig is. Voor sommige kinderen zijn de internaten de enige plaats waar ze een thuisgevoel hebben. Ze spelen die rol graag maar toch is er frustratie omdat ze de stekken oprapen die de samenleving en de overheid te vaak laten vallen.

Over het ontwerp van decreet is de vzw Sint-Leo vanuit bestuursperspectief gematigd positief, onder meer over het betere statuut van de opvoeder. Kanttekening is dat het een verlies aan flexibiliteit in personeelsbeleid betekent. Met die complexere realiteit kan de vzw om. Ook in de regeling voor het afsprakenkader welzijn ziet ze potentieel, maar het valt af te wachten hoe zich dat in de realiteit zal vertalen.

De spreker vervolgt met een lijst teleurstellende aspecten, vooreerst de rol van de directeur. Dat begon veelbelovend, maar de verwachtingen zijn niet ingelost. Het resultaat is dat de titel verandert en dat de beheerder extra verantwoordelijkheden krijgt. De extra's zijn op zich zinvolle beleidsmatige taken, zoals voor het RiK en de pedagogische inspectie. Door de beweging naar grotere internaten, fusies met meerdere vestigingen, zullen directeurs allicht meer mensen aansturen. Dat allemaal terwijl het loon gelijk blijft.

Ronduit negatief is de degressiviteit van de ORE. Die is gebaseerd op een zeer fout begrip van schaalvoordelen, namelijk dat de inspanningen voor interne nummer 25 lager liggen dan voor interne nummer 1. De rationalisatienorm is in hetzelfde bedje ziek. De kern van het probleem is evenwel de hervorming van de werkingsmiddelen, die een existentiële bedreiging vormt voor alle internaten in Vlaanderen. De werkingsmiddelen vormen het werkingsbudget voor de internaatbesturen. Die middelen worden gebruikt voor de werking, de uitrusting, het groot onderhoud, de investeringen en het personeel.

Vandaag krijgen internaten een budgettaire sokkel, werkingsmiddelen per interne en een beperkt aantal extra middelen voor speciale gevallen als beursstudenten. Terzijde wijst hij op een positief aspect van het ontwerp van decreet: de regeling is eenvoudig. Het probleem is dat ze simplistisch is. Door de onvolledige indexering hebben de besturen al jaren lineaire besparingen moeten slikken. Voor de periode 2008 tot 2023 gaat het om maar liefst 30 procent koopkrachtverlies. Onder meer ten gevolge van die aanhoudende besparingen zitten internaten, net als het basisonderwijs, het secundair onderwijs en het hoger onderwijs, al langer financieel op hun tandvlees. Voorgaande sprekers zeiden dat ze net toekwamen, zonder investeringen. Dat is in zekere zin jezelf rijk rekenen want de investeringsnoden verdwijnen niet.

Volgens het ontwerp van decreet krijgen de internaten 1300 euro per interne, met de belofte van indexering. Op dat vlak heeft de Vlaamse overheid zich tot nog toe een zeer onbetrouwbare partner getoond en niet alleen met de onvolledige indexering van de voorbije jaren. Bij de start van de besprekingen voor het ontwerp van decreet was er immers sprake van een basisbedrag van 1200 euro per interne, op een moment dat de index op 109,78 stond. Vandaag staat de index op 126,70, wat een stijging van 15,41 procent is. Om de koopkracht te behouden, zou het nu dus 1384 euro per interne moeten zijn, terwijl de overheid 1300 euro als een cadeau verkoopt. Het is dus niet meer of minder dan nog maar eens een besparing, benadrukt de spreker.

Jaarlijks kost een interne ongeveer 5280 euro, waaronder ongeveer 1550 euro voor de maaltijden en 1650 euro voor operationele kosten. Hoewel de vorige sprekers de infrastructuurkosten niet meerekenen, bedragen die volgens de DBFM-norm 2080 euro per jaar. Vandaag bedragen de inkomsten per interne theoretisch 5388 euro, maar in de praktijk is dat ongeveer 5057 euro in een gemiddeld jaar. Oorzaak zijn ouders met betalingsproblemen, maar ook slechte institutionele betalers. Aan kinderen uit de jeugdhulp steken de internaten vandaag aanzienlijk financieel toe. Sinds 2011 zijn die middelen voor kinderen die dat het meest nodig hebben niet meer geïndexeerd. Desondanks kunnen de internaten van de vzw vandaag nog min of meer break-even functioneren. Het lichte verlies van sommige jaren wordt gecompenseerd door de andere entiteiten van de groep, meestal niet met financiële transfers maar door taken door te schuiven, bijvoorbeeld de boekhouding of de personeelsadministratie.

Vanaf 1 september 2023 zal de groep in theorie nog 4698 euro inkomsten per interne halen. In de praktijk zal het eerder 4300 euro zijn. De nieuwe werkingsmiddelen van 1300 per interne betekenen een verlies van 41 procent, waardoor de persoonlijke bijdrage substantieel moet stijgen, wat vooral ten koste zal gaan van wie het internaat het meeste nodig heeft. Ook dan zullen betalingsproblemen roet in het eten gooien. Het geprojecteerde verlies bedraagt ongeveer 980 euro per interne. Een tijdje kan dat ondervangen worden door langetermijninvesteringen uit te stellen, maar eindeloos is dat niet. Het patrimonium moet immers voldoen aan de normen 2050. Kortom, wie vandaag niet sluit, zal daar in de komende jaren toch toe gedwongen worden. Dit ontwerp van decreet zorgt dus voor een sociaal bloedbad, stelt Vincent De Baere.

De eigen bevraging van de Vlaamse overheid bij de onderwijsinternaten maakt duidelijk wat het absolute minimum is, namelijk 1443 euro in 2020. Aangepast aan de inflatie is dat in 2023 1665,36 euro.

Voorts kaart de spreker het absolute gebrek aan ernstige overgangsmaatregelen aan. Zonder extra financiële middelen stellen de gedoogjaren van uitstel van de rationalisatienorm niets voor. In het huidige financieringsmodel zijn de overgangsmaatregelen volstrekt nutteloos. In artikel 171 is er sprake van een transitiebudget van 1 miljoen euro, te verdelen onder onderwijsinternaten met minder dan 45 internen. Voor de internaten die tussen de 45 internen en de rationalisatienorm liggen, is er niets. Het probleem is voorts dat het totaal onvoorspelbaar is op welke bedragen elk bestuur aanspraak zal kunnen maken, want het hangt af van hoeveel internaten minder dan 45 internen tellen. Daar valt dus geen beleid op te baseren. Als er 50 internaten van kunnen gebruikmaken, is dat het eerste jaar 20.000 euro per internaat of ongeveer 630 euro per interne, 505 euro in het tweede jaar, 382 euro het derde jaar, 252 het vierde jaar, 126 euro het vijfde jaar en daarna niets meer. Dat is te weinig om tijdens de transitieperiode voort te bestaan en fusies te organiseren.

Voorts is er een bijkomend transitiebudget van 2,3 miljoen euro, maar enkel voor wie al zwaar investeerde. Wie dat nog niet deed, maar bijkomende investeringen nodig heeft, blijft in de kou staan. Voorts zijn de criteria voor verdeling van dat transitiebudget niet gespecificeerd. Ook daarop kan een internaat geen plannen baseren. Misschien is een beleid à la tête du client wel de bedoeling. De overgangsmaatregelen zijn beperkte 'one-shots' die staan tegenover langlopende engagementen, bijvoorbeeld voor grondige renovatie of nieuwbouw. Tot vorig jaar subsidieerde de Vlaamse administratie de bouw van internaten die vandaag onder de rationalisatienorm zitten via het DBFM-traject. Zo is er een gloednieuw internaatgebouw met een capaciteit van zestig kamers zonder fusiemogelijkheden of voor de hand liggende uitbreidingsmogelijkheden. Per internaat zijn dat contracten van achttien tot dertig jaar van vele miljoenen euro.

Zelfs wie voldoet aan de rationalisatienorm verliest op enkele uitzonderingen na ondersteuning. Voor Sint-Leo Hemelsdaele bedraagt het verlies in personeelsomkadering

tussen 25 en 30 procent. Bij gebrek aan definitieve regelgeving blijft dat nattevingerwerk. Het is 25 mei 2023 en het decreet moet in werking treden op 1 september 2023. De Vlaamse administratie kan vragen over de interpretatie van het ontwerp van decreet niet beantwoorden, wegens het ontbreken van regelgeving. Wat moeten de besturen daarmee aan? Is dat de waardering van de Vlaamse overheid voor het onderwijsveld? Dit is beschamend slecht bestuur, oppert de spreker.

De rationalisatienorm moet internaten ook aanzetten tot fusie. Vervelend is dat het ontwerp van decreet ook een mechanisme bevat dat de fusies actief ontmoedigt, namelijk de degressiviteit van de ORE. Die stimuleert kleine internaten niet om te fuseren, want extra internen leveren minder middelen per kop op. Hoe groter het internaat hoe groter het financieel probleem trouwens, want het financiële probleem is gekoppeld aan de kost en opbrengst per interne. Het ontwerp van decreet zorgt er dus ook voor dat grote internaten kleine internaten in de kou laten staan. Een weldoordacht beleid zou daar een oplossing voor hebben, quod non, de transitiebudgetten zijn te laag. Internaten weten trouwens op 25 mei nog niet waar ze op 1 september zullen aanspraak op maken.

Het enige positieve aan dit ontwerp van decreet is het betere statuut voor de opvoeders. De beheerders, de opvoeders, maar vooral de internen verdienen beter. Ze verdienen een echt toekomstperspectief. Parlementsleden die dit ontwerp van decreet goedkeuren, kiezen voor een sociaal bloedbad. De laatste hoop is dat het parlement ernstige bijsturingen zal doen. Het ontwerp van decreet er ongewijzigd op een drafsje doorjagen, betekent een volledige kaalslag, besluit Vincent De Baere.

5. Topsport Volleybal Vilvoorde

Jan Walravens wijst de parlementsleden op de talrijke bezoekers, directeurs van internaten die een dag vrijgemaakt hebben om hun boosheid over dit ontwerp van decreet te tonen. Voor dit ontwerp van decreet zagen de internaten drie doelen. Vooreerst alle opvoeders subsidiëren. Dat is gelukt, wat goed is maar niet meer dan logisch. Iedereen in het onderwijs is gesubsidieerd, behalve de opvoeders. Beheerders worden voortaan zoals gevraagd directeur genoemd, evenwel zonder bijkomend loon. Dat zou het gevolg zijn van interne strubbelingen. De derde eis heeft het dus niet gehaald.

In de plaats krijgen de internaten nu een norm: van 30 naar 65. Dat zou de samenwerking bevorderen, maar als beheerder vraagt hij zich af waar zijn topsportinternaat mee zou moeten samenwerken. Zonder de hulp van de scholengemeenschap voor ICT, boekhouding en preventie, zou de werking nu al niet haalbaar zijn. Het internaat telt 55 internen, dus moet hij op zoek naar een fusiepartner. Voor heel wat internaten zal het blijven bij een kunstmatige fusie op papier zonder meerwaarde voor de organisatie, noch voor de internen, met daarenboven minder middelen. Zo kan het gebeuren dat één directeur verantwoordelijk wordt voor internaten die vijftig kilometer uit elkaar liggen. Hij zou graag de meerwaarde van de norm kennen. Die nu opleggen, betekent het goede werk van kleine internaten in vraag stellen.

Een tweede vergiftigde geschenk zijn de werkingsmiddelen. Vorig jaar liet zijn internaat voor het eerst in vele jaren een tekort optekenen, het gevolg van de prijsstijgingen voor energie en voeding. De raad van bestuur heeft daarop beslist het kostgeld te verhogen met 200 euro per jaar. Het ontwerp van decreet geeft het internaat nog minder middelen, dus zal het kostgeld nog stijgen met ongeveer 700 euro. Waarschijnlijk zal dat voor het publiek van het topsportinternaat nog wel lukken. Voor heel wat internaten is dat echter anders.

Een gemiddeld internaat betaalt voor ongeveer drie opvoeders uit eigen middelen ongeveer 36.000 euro. Volgend jaar krijgt het topsportinternaat 51.000 euro minder werkingsmiddelen, dus ontstaat een financieel gat van 15.000 euro bovenop het

tekort. Ook hij vraagt met aandrang de werkingsmiddelen aan te passen zodat elk internaat open kan blijven. Zonder aanpassingen ontstaat een sociaal bloedbad waar kinderen op straat komen te staan, mensen hun werk verliezen en heel wat internaten wegvallen. Soms lijkt het wel de bedoeling dat het aantal internaten vermindert, merkt de spreker op. De resterende internaten kunnen niet zomaar uitbreiden. Daarbij komt dat de infrastructuur niet op punt staat.

De werkingsmiddelen dalen en de inspectie zal eindelijk ook de internaten bezoeken, wat ze als een blijk van appreciatie verwelkomen. Voorheen volstond het dat de brandblussers gekeurd waren en dat de lift goed werkte. Eindelijk komt men kijken hoe goed de internaten functioneren. Niemand kan evenwel meer doen met minder geld. De beheerders mogen aanblijven, maar als ze met pensioen gaan zal er maar één directeur meer zijn voor meerdere internaten. Die persoon krijgt geen enkele euro meer dan dat hij nu heeft voor één internaat. Dat is een schande.

6. Studentenhuis Salvator Hasselt

Francis Loyens is voorzitter van de raad van bestuur van het Studentenhuis Salvator in Hasselt. Enerzijds is hij tevreden dat de internaten hun bedenkingen bij het ontwerp van decreet kunnen geven, anderzijds is hij teleurgesteld omdat ze pas aan bod komen op het einde van het besluitvormingsproces. Het is maar zeer de vraag of dat op tijd is voor de aanpassingen die de sector vraagt. Voor het internaat van Herk-de-Stad, dat sinds 1851 bestaat, is het al te laat. Dat heeft deze week beslist en bekendgemaakt op 1 september 2023 te sluiten. Alle mogelijkheden voor een fusie zijn onderzocht. De laatste aanpassingen in de derde versie van het ontwerp van decreet hebben deze drastische beslissing bespoedigd. De transitiemaatregelen zullen immers slechts tijdelijk soelaas bieden.

Het Studentenhuis Salvator Hasselt staat niet los van het ziekenhuis en de verpleegopleiding op de campus Salvator in Hasselt. Het ziekenhuis werd in 1924 opgericht. Sinds 1975 heeft het een eigen peda; voorheen waren er kamers in het ziekenhuis. Na het decreet Hoger Onderwijs van 1995 is de toenmalige A1-opleiding, nu bacheloropleiding, verhuisd naar een instelling voor hoger onderwijs. De toenmalige A2-opleiding, nu hbo5, is op de campus gebleven. Op dit moment is er een nauwe band tussen de peda en de hbo5-opleiding. De peda en de school zijn juridisch afzonderlijke entiteiten, maar delen een gebouw.

Het studentenaantal in het internaat fluctueert met het aantal inschrijvingen in de verpleegkundeopleiding dat conjunctuurgevoelig is. Op dit moment huisvest de peda 46 internen. De voorbije jaren waren het er minder. De peda haalt 46.652 ORE, dus niet de minimumnorm van 62.875 ORE. Het hbo5-internaat is per definitie uitgesloten van bepaalde doelgroepenomkadering. Het wordt door het ontwerp van decreet gedwongen te sluiten of een fusie aan te gaan.

Het voorbije jaar zijn er verschillende mogelijkheden onderzocht, maar geen enkele biedt zekerheid. Zo is er onderzocht of een fusie met het internaat i-MAS Stevoort mogelijk is. Dat internaat is nauw verbonden met de secundaire school die eveneens op de campus in Stevoort ligt, telt 48 internen en voldoet met 50.430 ORE evenmin aan de norm. Samen hebben de internaten 94 inschrijvingen. De capaciteit van beide internaatgebouwen is te klein om internen op één campus onder te brengen. Het model van opslorping is momenteel dus niet aan de orde.

Met een fusie wordt de norm wel gehaald, maar door het financieringsmodel verliest de groep 0,6 vte ten opzichte van de aparte werkingen. Daarmee moet men op twee campussen een internaat operationeel houden. Samen halen ze een werkingsbudget van 122.200 euro. Bij behoud van de huidige kostgelden, geeft dat een financieel tekort 92.865 euro. Om break-even te draaien zou het internaat van Stevoort de persoonlijke bijdrage met 837 euro per leerling moeten verhogen,

dat van Salvator met 1146 euro per leerling, wat sociaal onverdedigbaar is. In deze berekening is dan nog geen rekening gehouden met structureel sparen voor eventuele renovatiewerken waarvan de internaten 40 procent moeten ophoesten.

Kleine internaten onder de norm van 62.875 ORE lijden bij fusie verlies zowel qua omkadering als qua werkingsmiddelen. Veel internaten, zeker in Limburg, liggen te ver van elkaar, waardoor rationalisatie na de fusie onmogelijk is. Bovendien is er in het net geen georganiseerd busvervoer. In Limburg is er over fusie overlegd tussen het internaat van Herk-de-Stad en het internaat van Sint-Franciscus Heusden-Zolder, het internaat Sint-Franciscus met het Agneteninternaat Peer, WICO Hamont met het Agneteninternaat Peer, het internaat Stadsrand Sint-Truiden met het Sint-Aloysiusinternaat Zepperen, het vrij internaat Maaseik-Kinrooi met de internaten van Hamont en Peer, zelfs met dat van Heusden-Zolder. De analyses en conclusies zijn gelijklopend: het fusieconstruct is nefast en biedt geen toekomst. De besprekingen tussen de betreffende internaten zijn gedocumenteerd.

Bovendien vormt de inbedding van heel wat internaten in de gebouwen van scholen een probleem. Dat losmaken, is juridisch een hele klus. Vaak zijn diensten van scholen en die van internaten dezelfde, wat goed werkt. Als een internaatbeheerder directeur wordt, wordt hij lid van het directiecomité en kunnen internaat en school elkaar versterken in het pedagogische project. Het advies van de Raad van State lijkt een opening te suggereren. Het suggereert te onderzoeken of het doel om tot een zinvolle en kwaliteitsvolle werking van de onderwijsinternaten te komen ook niet bereikt kan worden met minder verre gaande maatregelen, zoals samenwerkingsverbanden, uitzonderingsprocedures of vormen van beperktere financiering. De spreker vraagt of die alternatieven voor het complexe fusieconstruct met enkel nadelige effecten voor de kleine internaten voldoende onderzocht zijn.

Het Studentenhuis Salvator en i-MAS Stevoort hebben andere doelstellingen. Het internaat van i-MAS focust op leerplichtleerlingen, het Studentenhuis Salvator op studenten Verpleegkunde. Elke instelling heeft een eigen dynamiek en visie. Het studentenhuis is opgezet vanuit de spiritualiteit van de Zusters Salvatorianessen. Die spiritualiteit is actueel. Vorige week was de spreker in Rome op het generalaat van de congregatie voor een congres over identiteit en diversiteit in tijden van fragiliteit. De congregatie zet leidinggevend ertoe aan de missie verder te actualiseren en te beleven. Een fusie, zeker tot één campus, hypothekeert de doelstellingen van dat project. De Raad van State zegt daarover dat de vrijheid van onderwijs kan worden geschonden wanneer de decreetgever in subsidiërings- of financieringsmaatregelen voorziet die instellingen ertoe zouden dwingen om hun eigenheid op te offeren, hetgeen tot gevolg zou hebben dat de essentie zelf van vrijheid van onderwijs wordt tenietgedaan. De peda heeft wel degelijk een specifieke pedagogische opdracht voor een specifieke doelgroep.

De peda heeft nog twee bijkomende problemen. Over enkele jaren moet ze het huidige gebouw verlaten. Het huidige Jessaziekenhuis, dat een fusie is van het Salvatorziekenhuis en het Virga Jesseziekenhuis, plant een nieuw ziekenhuiscomplex op de campus van Salvator, waar na afbraak van het huidige gebouw een nieuw internaat zal worden gebouwd. Het AGION-dossier daarvoor is nog niet zo lang geleden ingediend. De goedkeuring zal nog vele jaren op zich laten wachten. Een tussenoplossing is echter mogelijk. Door het nieuwe werkingsbudget kan de peda evenwel geen financiële buffer meer opbouwen om het gebouw van 6 miljoen euro te bouwen, zelfs als 60 procent ervan gesubsidieerd wordt. Als er ook leerlingen van het basisonderwijs verblijven, wordt dat percentage opgetrokken tot 70 procent, maar dat valt niet te rijmen met het pedagogische project van de peda. Het ontwerp van decreet discrimineert het internaat dus op dat vlak.

Een tweede specifiek probleem is de al jaren aanslepende regelgevende onduidelijkheid over de toekomst van hbo5-opleidingen. Beide problemen, zowel de nieuwbouw

als de toekomst van hbo5-opleidingen, bemoeilijken de fusiegesprekken. Hij vraagt dan ook dat de decreetgever doelgroepinternaten zoals voor hbo5-Verpleegkunde een aparte behandeling geeft omdat hun onzekere toekomst fusietrajecten met internaten van het leerplichtonderwijs hypothekeert.

Tot slot wil hij nog een bijkomend probleem aankaarten, namelijk de impact van het ontwerp van decreet op de provincie Limburg. Het katholiek onderwijs Limburg telt veertien internaten waarvan er zes de norm halen, zes andere met ongeveer 50.000 ORE onder de norm zitten en twee zich in de grijze zone van 64.000 ORE bevinden. Noord-Limburg en West-Limburg dreigen zonder internaats te vallen. Het gaat over meer dan 230 leerlingen. Die regionale spreiding, een vroegere sterkte, speelt nu in hun nadeel. Zelfstandig kunnen er een heel aantal niet blijven bestaan en fusies over dergelijke afstanden zijn niet mogelijk.

Besturen hebben zoals gezegd allerhande fusiedenksporen verkend. Uiteindelijk heeft een aantal een samenwerkingsakkoord met een MFC afgesloten. Niet omdat ze een meerwaarde zien, maar om te ontsnappen aan een te snel einde. Ook dan is hun sluiting op termijn onafwendbaar. Meerdere keren is de spreker gecontacteerd door het agentschap Opgroeien dat signalen opving over sluitingen. Bij de eerste lockdown tijdens de coronacrisis moesten de internaten sluiten, wat vooral ten koste ging van de meest kwetsbare internaten. Dat staat opnieuw te gebeuren, zeker gezien het relatief hoge aantal doelgroepleerlingen van de kleinere internaten.

Dinsdag kondigde de beheerder van het internaats Sint-Martinus Herk-de-Stad de sluiting aan bij jongeren en hun ouders. De eerste reactie van de jongeren was zich afvragen of ze iets verkeerd hadden gedaan, hun tweede of het bestuur fouten gemaakt had. Maar liefst negen van de 31 jongeren zijn er via vrijwillige of gedwongen hulpverlening, drie andere verblijven er met een verslag. Kleine tot middelgrote internaten zijn de eerste slachtoffers van het ontwerp van decreet. Herk-de-Stad zal niet het laatste zijn, waarschuwt Francis Loyens. Die internaten bieden een huiselijke sfeer en structuur en maken het verschil tussen een goede opvang in een belangrijke periode van het leven waar de persoonlijkheid gevormd wordt en op de dool geraken of in onaangepaste instellingen terecht komen. Jongeren met een zware rugzak in een normale setting opvangen, is een belangrijke opdracht van internaten.

Wat voorligt, getuigt van nalatigheid. Het (te) lang laten aanslepen van het ontwerp van decreet en de uitzichtloosheid voor de kleine internaten weegt te zwaar en is maatschappelijk niet te verantwoorden. Jarenlang hebben bestuurders, beheerders en opvoeders het beste van zichzelf gegeven en voor veel jongeren het verschil gemaakt. Dat het ontwerp van decreet claimt voor kwaliteitsverbetering te gaan, nu het een averechts effect heeft en straks honderden jongeren op straat zet, is niet alleen cynisch, het is onthutsend. Hij hoopt dat de hoorzitting iets mag opleveren.

7. Topsporthuis Antwerpen

Wim Serneels zal de eigenheid van een topsportinternaats belichten, dat focust op zowel de topsporter, de leerling als de mens. Die aanpak vergt extra ondersteuning, communicatie, flexibiliteit, middelen en personeel. Om alle kansen te bieden aan de topsporter en de leerling, werken de topsportinternaten intens samen met de federaties en de topsportscholen. De leerlingen komen trouwens niet altijd uit goede milieus. Net als elk internaats zetten topsportinternaten in op een warme en veilige omgeving waar het aangenaam thuiskomen is. De topsportleerlingen maken lange trainingsdagen en ondervinden mentale druk en prestatiedruk van thuis, de club en de coaches. Daarbij moeten hun schoolresultaten goed zijn.

De topsporters trainen gewoonlijk 's ochtends, maar soms zijn ze vrijgesteld. De internaten kiezen ervoor de leerlingen dan niet naar school te sturen, maar ze zelf

op te vangen, wat meer personeel vergt. Gezonde voeding is voor iedereen belangrijk, maar specifieke aanpassingen en opvolging zijn voor topsporters wezenlijk. Dat vergt extra kennis, ondersteuning en omkadering. Mentaal welbevinden, een luisterend oor, is voor elke interne belangrijk, ook voor topsporters. Dat vergt een goede band tussen personeel en leerling, voldoende mensen, voldoende tijd, maar ook zo nodig de inzet van psychologen.

Voorts hebben de internaten een duidelijke visie op studiebegeleiding. Ouders en leerlingen kunnen eigen accenten leggen, maar opvoeders begeleiden alle internen bij het leren leren en verantwoordelijkheid nemen. Het thuiskomen als mens is allicht nog het belangrijkste, een warme omgeving waar leerlingen zichzelf kunnen zijn, voldoende rust krijgen en met een goed vrijetijdsaanbod. Ook voor die vrije tijd zijn materialen en personeel nodig.

Specifiek voor het Antwerpse Topsporthuis is het externe gebruik, wat de eindafrekening enigszins mildert. Tijdens schoolvrije periodes kunnen topsportfederaties verbonden aan de topsportschool er sporters huisvesten. Dat betekent wel dat de kamers telkens moeten worden klaargemaakt, met een impact op de werking en op de personeelsinzet. Het maandelijks kostgeld bedraagt 302 euro, berekend op 180 schooldagen verdeeld over tien maanden. Afwezigheden gewettigd met een attest worden in mindering gebracht. Voorts zijn er vaste kosten en moeten de leerlingen een waarborg betalen en zijn er ook optionele kosten.

Hij nodigt al wie interesse heeft in de eigenheid van topsportinternaten uit een kijkje te komen nemen. De perceptie dat topsportscholen gemakkelijk zijn en dat leerlingen een hele dag met hun geliefde sport bezig zijn, is fout. De schema's van de internen zijn pittig en de omkadering moet dat volgen.

Het Topsporthuis zal fuseren met een internaat van het AGSO. Dat betekent samen 136 kamers, waarvan honderd in het Topsporthuis. De spreker wordt directeur van beide vestigingen. Het team gaat van zes naar 12,5 opvoeders. Als er perspectief wordt gegeven, maar uiteindelijk alleen het naamkaartje verandert, is de teleurstelling des te groter, besluit hij.

II. Bespreking

1. Tussenkomsten van de leden

1.1. Steve Vandenberghe

Steve Vandenberghe vraagt waarom de minister bij de toelichting zei dat het ontwerp van decreet een groot draagvlak had. Dat er een verschil is tussen de minister en het werkveld is niet de eerste keer, maar nu is het wel frappant. Ofwel weet de minister niet wat er leeft, wil hij niet luisteren of verdraait hij bewust de werkelijkheid.

Het ontwerp van decreet is niet slecht voor de grote internaten, maar de kleine internaten zijn de dupe. Nochtans leveren ook zij goed werk en maatwerk. Internaten krijgen niets extra voor internen van het lager onderwijs. Nochtans heeft een leerling van het eerste leerjaar meer ondersteuning nodig dan een interne uit het secundair onderwijs. Is dat een probleem? Waar vroeger internaten vooral kinderen van begoede zelfstandigen telden, zijn er nu veel meer kinderen met een rugzak uit kansarme gezinnen. Soms wordt er thuis niet of slecht voor hen gezorgd. Houdt het ontwerp van decreet daar voldoende rekening mee?

Herk-de-Stad zal niet het laatste internaat zijn dat er de brui aan geeft, wegens het niet halen van de norm en ontoereikende werkingsbudgetten. Dat zal allicht leiden tot hogere kostgelden, waardoor kwetsbare kinderen uit de boot vallen. Delen de

internaten die vrees? Wordt het GO! met het ontwerp van decreet benadeeld doordat schoolbesturen eigen middelen mogen inbrengen om de rationalisatienorm te halen? Het GO! is immers louter aangewezen op onderwijsmiddelen.

Het Energiedecreet legt aan de verkrijger van een overdracht van gebouwen, dus ook bij fusies, een renovatieplicht op. Vooruit vraagt samen met de Vlor om de impact van het ontwerp van decreet te monitoren en zo nodig bij te sturen. Achten de sprekers het nodig een dergelijk objectief beeld te krijgen? Op het vlak van infrastructuur is er een enorme inhaalbeweging nodig. Het RiK legt terecht hoge normen op. Het gaat immers over de veiligheid van kinderen en personeel. Is het een frustratie dat daarvoor onvoldoende middelen worden toegekend? De samenwerking met Welzijn is belangrijk voor het onderwijs maar ook voor de internaten. Daarvoor zouden er afsprakenkaders en ondersteuningsplannen komen. Het welzijns-personeel is echter overbevroegd en heeft geen tijd voor de opvolging ervan. Hypothekeert dat de doelen van het ontwerp van decreet?

Vooruit had graag de internenraad decretaal verankerd gezien, met de samenstelling, de bevoegdheden, de werking, het informatierecht en de informatieplicht. Ook het Kinderrechtencommissariaat vraagt dat. Dat zijn trouwens belangrijke beginselen van het Participatiedecreet. Enkel in artikel 20 wordt dat aangeraakt. Wat vinden de sprekers hiervan?

Dit is niet het enige ontwerp van decreet dat binnenkort in werking treedt terwijl er nog grote onduidelijkheid heerst, waarbij de spreker verwijst naar het Inclusiedecreet. Beheerders weten nog niet hoeveel personeel ze nog mogen in dienst hebben na 1 september. Scholen en internaten hebben bij het begin van het schooljaar al werk genoeg zonder die onduidelijkheid.

1.2. Kathleen Krekels

Kathleen Krekels legt uit dat het ontwerp van decreet erop gericht is gelijkheid en duidelijkheid over de financiering te brengen. Van acht verschillende financierings-systemen naar één overgaan, is niet eenvoudig. Nu varieert de subsidie per interne tussen 18.000 tot 2000 euro. De omkadering is het uitgangspunt van de hervorming, net omdat heel wat internaten een tekort aan personeel aankaartten. Met de ORE zou elk internaat er op dat vlak op vooruit moeten gaan. Twee internaten bevestigden dat in hun uiteenzetting. De werkingsmiddelen dalen inderdaad, maar daarmee moesten de internaten voorheen ook het personeel betalen. De basisfinanciering was eerst 1200 euro, nu is dat 1300 euro, wat te weinig blijkt te zijn. Volgens de enquête is de huidige personeelsratio 1 op 15 tot 1 op 32 internen. Met de ORE wordt dat gelijkgetrokken. Het lid hoort daar veel kritiek op en vraagt welke alternatieven de sprekers zien.

Sommige internaten hebben met de ORE te veel personeel en zouden die middelen liever inzetten voor de werking. Met de overgangsmaatregelen zullen ze tot 30 procent van de ORE kunnen omzetten in werkingsmiddelen. Daardoor zouden sommige internaten opnieuw een financieel evenwicht halen. Klopt dat volgens de sprekers? De vragen van het werkveld zijn de basis voor de overgangsmaatregelen. Ze begrijpt dat ze misschien ontoereikend zijn, maar wil weten waarom ze als nutteloos bestempeld worden. Hoe ziet het ideale evenwicht tussen omkaderings- en werkingsmiddelen eruit?

Internaten krijgen extra middelen voor kinderen uit bepaalde doelgroepen: tot 800 euro voor kinderen uit het basisonderwijs en iets meer dan 1000 euro voor leerlingen secundair onderwijs, bovenop de 1300 euro per interne. In tegenstelling tot voorheen zullen kinderen niet langer zonder meer informatie over de achterliggende problemen kunnen worden gedropt in het internaat. Artikel 14 verplicht een kader

en de ondersteuning van Welzijn. Uiteraard is de praktische invulling te bespreken, maar de internaten beschikken tenminste over een wettelijke basis.

Dat degressiviteit een fusie hypothekeert, begrijpt ze wel, maar ze is ingevoerd om een financieel evenwicht te krijgen tussen grote en kleinere internaten. Het parlementslid hoort graag andere oplossingen. In het ontwerp van decreet staat voorts duidelijk dat de fuserende internaten hun pedagogische eigenheid mogen behouden, ook als ze een bestuurlijke eenheid vormen. Waarom volstaat dat niet?

De opmerkingen over het directeursambt begrijpt ze. Volgens het ontwerp van decreet is dat enkel een naamsverandering. Dat is evenwel slechts het begin. Meerdere vestigingsplaatsen beheren is inderdaad een grotere verantwoordelijkheid. In een decreet wordt enkel de grondslag, dus de creatie van het directeursambt geregeld. Eventuele loonsverhogingen gebeuren niet bij decreet maar in besluiten van de Vlaamse Regering. Een andere mogelijkheid is dat het aangekaart wordt in de volgende cao-besprekingen. Bij de vorige cao-besprekingen is het loon van de schooldirecteurs verhoogd. Toen is er door de vertegenwoordigers gezegd dat de internaten geen loonsverhoging vroegen voor de beheerders, maar wel een vervanging vanaf de eerste dag van afwezigheid.

Infrastructuur valt niet onder dit ontwerp van decreet, merkt de spreker op. Dat vergt een aparte financiering, maar de vragen zijn terecht. Het ontwerp van decreet komt daar deels aan tegemoet door de 70/30-verhouding bij infrastructuurwerken als het internaat leerlingen van een basisschool telt. De onderwijsinspectie ziet ook toe op de manier waarop kinderen gehuisvest worden. Volgens het parlementslid zullen de internaten een apart item worden bij de verdeling van infrastructuurmiddelen voor scholen, net als de scholen voor buitengewoon onderwijs dat al zijn. Dat zal echter voor de volgende regeerperiode zijn.

1.3. Johan Danen

Johan Danen had gehoopt dat bijkomend overleg met de minister, het kabinet en de administratie zou leiden tot een meer gedragen ontwerp van decreet. De minister gaf tijdens zijn toelichting die indruk, maar die blijkt dus fout. Hij hoopt dat het parlement alsnog enkele grote bijsturingen zal doen. Het uitgangspunt van de minister, namelijk meer gelijkheid creëren, begrijpt hij. Het is onrechtvaardig dat subsidies voor internaten variëren tussen de 18.000 en 2000 euro. Dit oplossen zonder een sociaal bloedbad te creëren, is iets dat de minister vooralsnog niet gedaan heeft. Wat moet er aan het ontwerp van decreet veranderen opdat het aanvaardbaar is? Hoeveel moet de ORE-norm zakken? Hoeveel werkingsmiddelen zijn er nodig? Uiteraard vindt hij dat de directeurs een gepaste financiële vergoeding moeten krijgen.

De minister wil af van de inkapseling in de schoolstructuren. Het parlementslid ziet het probleem niet. Het is net de sterkte van enkele internaten, zeker de kleinere, dat ze ingebed zijn in de school, dat ze een raad van bestuur delen, dat ze de facilitaire diensten met de school delen enzovoort. Daarbij komt nog dat de splitsing niet zo simpel is en niet van vandaag op morgen kan. Internaten geven kwetsbare kinderen een warme thuis. Dat mag niet verloren gaan. Hij informeert tot slot naar de gevolgen van een goedkeuring van een ongewijzigd ontwerp van decreet.

1.4. Jan Laeremans

Dit was een van de meest aangrijpende hoorzittingen in de korte parlementaire carrière van *Jan Laeremans*. Al in januari was duidelijk dat er een probleem was. De commissie heeft geoordeeld dat het beter was de hoorzitting pas te organiseren als het ontwerp van decreet klaar was, maar dat blijkt nu inderdaad te laat. Hij hoopt dat er alsnog bijgestuurd zal worden.

Ook hij heeft begrip voor de uitgangspunten van de minister. Rationalisering en eenvormigheid waren nodig. De financiën volstaan evenwel duidelijk niet. Dat het loon van de beheerder aangepast wordt in een ministerieel besluit of een cao had al in de toelichting kunnen staan. Het onderwijsgebouwenpatrimonium is al vijftig jaar lang niet aangepast, dus is er een enorme achterstand. Bij fusies zijn er daarenboven aanpassingen aan de gebouwen nodig om er meer internen te kunnen ontvangen. Dat de bijdragen van Welzijn sinds 2011 niet zijn aangepast, noemt de spreker schrijnend.

Hoeveel fusietrajecten zijn er al gestart en hoe verlopen die? Bij de topsportinternaten zijn er blijkbaar fusies op til. Is het niet logischer om voor die internaten ook middelen vanuit Sport vrij te maken zodat ze eventueel kunnen samenwerken met andere topsportinternaten? Hun werking is immers heel anders dan die van andere internaten. Hoe komt het dat de koepels, Katholiek Onderwijs Vlaanderen en het GO! de internaten niet beter verdedigd hebben? Of heeft de minister niet naar hen geluisterd? Voor hem moet de hele regeling een jaar uitgesteld worden. Is het een goede tussenoplossing dat internaten die er klaar voor zijn al op 1 september starten maar de andere een jaar uitstel krijgen?

1.5. Loes Vandromme

Loes Vandromme heeft zelf een avond meegedraaid in een internaat en was diep onder de indruk. De huidige regeling is een kluwen en er moest echt wel iets gebeuren. Ze vraagt wat de sprekers denken over het ontwerp van decreet voor de transitie van internaten naar Welzijn. De hoorzitting staat inderdaad al lang op de agenda en is al enkele keren verplaatst. De commissie wachtte op de uitspraak van de Raad van State. Zijzelf had dat liever anders gezien.

Binnenkort komt de inspectie het RiK aan de commissie toelichten. Hoe zien de internaten dat referentiekader en wat zijn de grootste uitdagingen? Het is fijn dat de internaten enthousiast zijn over de proefdoorlichtingen. Welke aspecten van het referentiekader zijn een meerwaarde en wat moet er in het ontwerp van decreet nog bijgestuurd worden? Wat bedoelen de internaten precies met een betere begeleiding door de pedagogische begeleidingsdiensten? Is die vraag ingegeven door de invoering van het RiK?

De minister linkt kwaliteit aan grootte. Zijn de criteria van leerlingkenmerken en grootte van de instelling goed? Zo neen, welke aanpassingen suggereren de internaten? Hoe zouden ze zelf de 3,3 miljoen euro voor de overgangsmaatregelen verdelen, binnen de klijtlijnen van het huidige ontwerp van decreet? De indexering van het doelgroepenbeleid ligt al een tijd in het vizier van de minister van Welzijn, ondanks de algemene afspraak dat tijdens deze regeerperiode werkingsmiddelen niet worden geïndexeerd.

Hoe werken de internaten samen met de scholen aan een warme thuis voor kwetsbare kinderen, aan een inclusief internaat? Voor cd&v is de weg naar meer inclusief onderwijs het samenbrengen van gewoon en buitengewoon onderwijs. Dat kan als de internaten dicht bij de scholen blijven. In hoeverre vraagt het RiK aanpassingen aan de infrastructuur? Is de uitzondering voor EPC-normen die in het ontwerp van decreet staat, voldoende duidelijk?

Het loon van de directeur moet bij besluit van de Vlaamse Regering geregeld worden. Iedereen pleit voor één directeur per internaat. Werken alle directeurs dan aan dezelfde voorwaarden ongeacht de grootte van het internaat? Hebben de internaten contacten met de vakorganisaties, onder meer over de volgende cao-besprekingen? Tot slot informeert ze naar hoe de ouderparticipatie in de internaten georganiseerd wordt. Is dat voldoende geregeld in het ontwerp van decreet? Is het voldoende duidelijk omschreven in de taakstelling dat de internaten met heel veel verschillende instanties moeten overleggen? Hoe kan de Vlaamse overheid hen daar beter in ondersteunen?

1.6. Hilâl Yalçın

De getuigenissen hebben *Hilâl Yalçın* aangegrepen. Dat de provincie Limburg door het ontwerp van decreet zwaar geraakt wordt, zal daar vast mee te maken hebben. De grote afstanden tussen de internaten bemoeilijken de fusies. Dat het internaat in Herk-de-Stad moet sluiten, is ingrijpend nieuws voor het parlementslid, laat staan voor de ouders en de leerlingen. Alle fusiegesprekken in Limburg zijn afgesprongen. Iedereen begrijpt de intentie van efficiëntie en schaalvergroting, maar waarom is het zo belangrijk dat een klein internaat kan blijven bestaan? Ze vraagt voorts wat meer toelichting bij de uitspraak dat het een illusie is dat schaalvergroting tot meer kwaliteit leidt. Internaten die de rationalisatienorm niet halen, voeren ook gesprekken met een MFC. Hoe lopen die gesprekken? Hoe staan de sprekers tegenover dergelijke fusies? Wat moet er gebeuren opdat er niet nog meer internaten moeten sluiten? Wat zijn oplossingen op korte en middellange termijn, zeker voor de schrijvende Limburgse situatie? Zijn fusies of samenwerkingen tegen 1 september 2023 haalbaar?

1.7. Koen Daniëls

Koen Daniëls merkt op dat het internaat Herk-de-Stad ook de huidige normen niet haalt en dat het ontwerp van decreet dus niet de reden van de sluiting is. Tussen de internaten zijn er grote verschillen in de personeelsratio, tot 32 kinderen per opvoeder. Met het ontwerp van decreet zal dat aantal dalen. Hij ziet niet in dat een nieuw decreet ertoe zou leiden dat scholengroepen of -gemeenschappen de internaten niet meer zouden bijstaan. Waarom wordt die hulp in de berekeningen die hier gepresenteerd zijn, niet meegerekend? Ook in het kostgeld zijn er grote verschillen. Bepaalde internaten zeggen dat 5 euro meer niet haalbaar is, terwijl andere internaten van dezelfde koepel nu al tot 1000 euro meer kostgeld vragen. Waarom zijn die verschillen zo groot? Elke instelling voert toch een analytische boekhouding?

In sommige internaten is de helft van de internen geplaatst door het agentschap Opvoeden. Eigenlijk zijn dat welzijnsvoorzieningen waar ook gewone leerlingen terecht kunnen. Ook jeugdrechters zien internaten, als er in andere instellingen geen plaats is, als veilige omgeving van het kind. Het is aan Welzijn om zijn bijdrage voor die kinderen te indexeren. Als kinderen door de jeugdrechter geplaatst worden in een welzijnsinstelling krijgt die twee derde van het groeipakket. Is dat dan niet het geval bij internaten? Waar gaat die twee derde naartoe?

2. Antwoorden van de internaten

Vincent De Baere is IT'er en gaat naar eigen zeggen uit van feiten, cijfers en systemen, niet van emoties. Dat hij klare taal spreekt, komt omdat het systeem vervat in het ontwerp van decreet hem ernstige zorgen baart. Een van de overgangsmatregelen is genadejaren waarin instellingen niet hoeven te voldoen aan de rationaliseringsnorm. Dat is zinvol als een internaat in die periode naar de rationalisatienorm kan toegroeien of naar de fusie kan toewerken. Dat veronderstelt evenwel dat het daar de middelen en fysieke capaciteit voor heeft, wat vaak niet het geval is. Zodra het ontwerp van decreet in werking treedt, zullen de werkingsmiddelen te laag zijn om een werking te financieren, laat staan te groeien. Dat maakt een tolerantie op de rationaliseringsnorm nutteloos.

Twee andere belangrijke overgangsmatregelen zijn de eenmalige financiële injecties. Voor internaten die minder dan 45 internen hebben, wordt er 1 miljoen euro vrijgemaakt. Internaten tussen 45 en de 65 internen, ook onder de rationalisatienorm, krijgen niets. Per interne is dat bedrag voor de doelgroepinternaten onvoldoende om het verlies te compenseren. Ten tweede wordt er 2,3 miljoen euro vrijgemaakt voor infrastructuur, maar het is niet duidelijk volgens welke criteria die middelen verdeeld zullen worden. Het bedrag gaat alleen naar internaten die al geïnvesteerd hebben, maar is zo klein dat het zelfs voor hen nog geen begin van oplossing is.

Daarenboven zijn er nagelnieuwe gebouwen met DBFM gefinancierd, die minder capaciteit hebben dan de rationalisatienorm.

Zijn koepelorganisatie heeft de neiging constructief in gesprek te gaan met de minister, enkele keren al zonder het gewenste resultaat. Dat zal aanleiding geven tot interne beraadslagingen. Terzijde merkt hij op dat internaten de hulp van de koepels en scholen appreciëren, maar dat die eigenlijk overbodig zou moeten zijn. Er is inderdaad één punt op de subsidiegrafiek dat volledig buiten de curve valt, namelijk 18.000 euro per interne. In vaktermen wordt dat een statistische anomalie genoemd. Doorgaans wordt daar slechts beperkt rekening mee gehouden. Beleid hoort te worden georiënteerd op de niet-abnormale situaties.

Bestuurders van vzw's zijn niet verantwoordelijk voor een correct decretaal kader, dus is de vraag naar een andere regeling aan hen niet helemaal terecht. Als parlementsleden dat toch willen, suggereert hij geleidelijkheid. Vandaag kunnen het statuut en het loon van het personeel en de directeur geregeld worden. Voor andere aspecten is het adagium 'if it ain't broken, don't fix it' van toepassing. Hij vraagt hem bijvoorbeeld uit te leggen wat het probleem is met de huidige behoudsnorm. Elke dag tonen internaten aan dat ze met die norm er perfect in slagen kwaliteit te leveren ondanks de beperkte financiering. Stapsgewijs naar gelijkheid in plaats van met de bulldozer razen tot er niets meer overblijft, is een andere suggestie.

Francis Loyens is naast pedagoog en voorzitter van de raad van bestuur van Salvator ook bestuurder van Katholiek Onderwijs Vlaanderen. De nota's komen altijd op een participatieve manier tot stand. In de beheerderscommissie heeft een representatief staal van de beheerders van de katholieke internaten zitting. Voorts is er een adviesraad internaten met beheerders en bestuurders. De nota's hebben dezelfde inhoud als de analyses bij de persoonlijke contacten met de minister, het kabinet en de parlementsleden en de getuigenissen vandaag. Als de basis dat brengt, klinkt dat blijkbaar anders of wordt het anders begrepen.

Met de voorzitter van de commissie hebben alle beheerders van internaten in Limburg die onder de norm zaten een constructief gesprek gehad. Dat heeft niet geleid tot de gewenste aanpassingen. De koepel heeft begeleiders afgevaardigd die ter plaatse de fusiegesprekken mee geïnitieerd hebben. Dat de parameters slechts zeer laat bekend werden, pas bij de tweede versie van het ontwerp van decreet, heeft de gesprekken bemoeilijkt.

Wat er moet gebeuren, is de verantwoordelijkheid van de decreetgever. De suggesties zijn duidelijk, onder meer een aanpassing van de ORE en de rationalisatienorm. Volgens de eerste ontwerpversie zou de norm gebaseerd zijn op een directeur en vijf opvoeders, wat 62.750 ORE geeft. In de tweede versie, nu bevestigd in de derde, staat dat ook een halftijdse directeur mag. Dus de decreetgever lijkt in die richting te bewegen. Die vermindering is evenwel niet doorgetrokken naar de rationalisatienorm. Katholiek Onderwijs Vlaanderen vindt dat die norm moet dalen en dat het werkingsbudget moet verhogen. Volgens het advies van de Raad van State moet er ook gesleuteld worden aan het fusieconstruct, dat, gezien de verwevenheid van internaten met schoolbesturen en -gebouwen, te complex is.

Het internaat Herk-de-Stad telde op 1 februari 31 leerlingen. Dat is inderdaad ook volgens de huidige regelgeving in de gevarezone. Onlangs heeft het zwaar geïnvesteerd in renovatie, wat het geloof in zijn toekomst bewijst. Het is door de regels van het ontwerp van decreet, waardoor het zijn internenaantal moet verdubbelen, dat het beslist heeft ermee te stoppen. Omdat een fusie met het internaat in Heusden onvoldoende middelen oplevert om op twee campussen een internaat uit te baten, is er geen alternatief dan te stoppen. De transitie-middelen ogen misschien goed, maar in de praktijk veranderen ze niets voor de internaten die de norm niet halen.

De denkfout is dat het schema van bestuurlijke optimalisatie van hogescholen en schoolbesturen, gewoon toegepast kan worden op de internaten, met het argument dat het de kwaliteit zou verhogen. De winst voor de internaten is evenwel onvoldoende aangetoond, maar het is wel afdoende aangetoond dat het de kwaliteit niet verhoogt.

Verscheidende Limburgse internaten onderzoeken samenwerking met MFC's, louter en alleen om te overleven. Ook dat is een tijdelijke uitweg. De financiering zal toch op termijn niet volstaan en sluiting is onontkoombaar. De afspraak met de MFC's is dat de internaten de jongeren zo lang mogelijk opvangen. Dat is goedkoper voor de samenleving. Daarenboven zijn de wachtlijsten voor de MFC's lang. Een tweede voordeel is dat de jongeren in wat in welzijnsjargon de normaliteit genoemd wordt, blijven. Eens in een MFC krijgen ze een etiket, wat hun schoolloopbaan tekent.

Het fusiecompromis van de derde ontwerpversie moet gesloten worden voor 1 september 2023, wat niet haalbaar is. Hij is tevreden over de hoorzitting en hoopt dat die het rooskleurige beeld dat de minister gaf, gecorrigeerd heeft.

Tom D'Hollander vindt niet dat het begeleiden van lagereschoolkinderen intenser is dan van oudere internen. Uiteraard is dat wel het geval voor de fysieke zorg, bijvoorbeeld pampers voor kleuters. Voortdurend toezicht is nodig. De mentale zorg is echter groter voor internen van het secundair onderwijs, terwijl de groepen er groter zijn.

Het is goed dat er een afsprakenkader met Welzijn komt. De kwestie is wat er gebeurt als dat niet gevolgd wordt. Er wordt voorgesteld om dan de samenwerking stop te zetten, maar het kind is daarvan het slachtoffer.

Kajee heeft een kinderparlement en een jongerenparlement die tweemaandelijks vergaderen. Op het einde van het jaar is er een gezamenlijk parlement met alle kinderen. Daaruit komen concrete vragen waarmee het internaat aan de slag gaat. Voorts is er een ouderraad, wat uitzonderlijk is omdat internaten het heel moeilijk hebben ouders te bereiken. Kajee heeft echter heel wat schippers- en kermiskinderen wier ouders wel geëngageerd zijn. Momenteel denkt het internaat na over hoe de scholen en de burens te laten participeren.

Kajee heeft momenteel 3000 euro per interne. Gezien de variatie tussen 18.000 en 2000 euro, moeten er toch internaten zijn die meer krijgen. ORE omzetten in werkingsmiddelen, is voor Kajee geen oplossing omdat het van beide tekort heeft. Kajee leunt nu op een lagereschoolcampus van 270 kinderen. Lagere scholen hebben minder werkingsmiddelen dan secundaire scholen en Kajee neemt daar dan nog van over, wat ten koste van de kinderen in de lagere school gaat. Het internaat heeft dus ook nu al meer dan de gesubsidieerde werkingsmiddelen nodig. Wat kan helpen: het aantal vereiste ORE laten dalen en de werkingsmiddelen laten stijgen, alleen al de geïndexeerde 1600 euro zou een wereld van verschil maken. Of het RiK iets zegt over slaapzalen, weet hij niet. Qua kostgeld voor ouders houdt Kajee de gemiddelde prijs van de regio Antwerpen, Brussel, Mechelen aan. Dat zorgt ervoor dat het internaat voor iedereen haalbaar is.

Elke Vanderhauwaert zegt dat haar internaat voor de proefdoorlichting intens met het RiK werkte. Het referentiekader legt participatie van internen, ouders en alle externe partners op, via een internenraad, een ouderavond enzovoort. Ouderparticipatie vlot echter moeizaam. Het is een uitdaging ouders tot op het internaat te krijgen. De kinderen zijn om goede redenen intern, onder meer omdat hun ouders werken.

In het RiK staat niet dat slaapzalen verboden zijn, maar wel dat elk kind recht heeft op privacy en een plaats om tot rust te komen. In de praktijk betekent dat dus geen slaapzalen. Haar internaat telt nog één slaapkamer voor vier internen. Die is onmogelijk om te vormen tot vier slaapkamers. De grootste uitdaging van het RiK

is echter de professionalisering van het team. Dat is ook wat ze bedoelt met pedagogische versterking. Vooreerst omdat er geen werkingsmiddelen voor zijn, er is evenmin een navormingsbudget. Dat zou veranderen met het ontwerp van decreet. Daarnaast zijn er praktische problemen om het team samen te brengen. Een opvoeder is niet zomaar vervangbaar. In de praktijk betekent dat dat sommigen navorming moeten volgen de dag tussen twee te werken nachten. De meeste willen dat best, maar het is moeilijk te organiseren. Het internaat werkt ook met verschillende scholen wier pedagogische studiedagen niet altijd op hetzelfde moment vallen. Dat opvoeders geen pedagogische bekwaamheidsbewijs meer moet hebben, zorgt daarenboven voor een groot verschil in profielen. Wie een opleiding bachelor lerarenopleiding, of orthopedagogie volgde, staat sterker dan mensen die enkel hoger secundair onderwijs genoten.

De scholengroep telt vier internaten en een IPO. Drie van de internaten worden overgedragen aan Welzijn. De samenwerking is intens. Zo is er in de scholengroep een beheerraad voor internaten en welzijnsvoorzieningen opgericht. Er is ook een klankbordgroep voor de samenwerking tussen welzijns- en onderwijsinternaten. 1G1P wordt daar een partner in. Toch blijft de vraag of de begeleiding effectief voldoende impact zal hebben op de werkvloer. De werkingsmiddelen van het agentschap Opgroeien zijn inderdaad al heel lang niet geïndexeerd. Voor kinderen geplaatst door de jeugdrechter kan het internaat maandelijks de voornoemde subsidie per verblijfsdag aanvragen. Wat met de rest van het groeipakket dat de ouders niet krijgen gebeurt, weet ze niet. De ouders verliezen in sommige gevallen groeipakket, maar de bedragen voor het internaat blijven dezelfde.

Katrien Smet beaamt dat het internaat 18,43 of 16,94 euro voor alle internen vanuit Welzijn krijgt. Het internaat rekent 126 euro aan voor de huur van de kamer. De maaltijden worden door het cateringbedrijf rechtstreeks verrekend. Als het internaat ook de maaltijden moet betalen, komt het niet toe met twee derde van het groeipakket.

ORE omzetten naar werkingsmiddelen is op zich goed. Het SJKS-internaat kan dat niet omdat het alle ORE nodig heeft om voldoende opvoeders van zondagavond tot vrijdagavond te betalen. De samenwerking met de scholengemeenschap houdt in dat leerlingen uit die scholen voorrang krijgen. Tot dit jaar stond daar de extra inzet van een personeelslid tegenover. Volgend jaar kunnen die punten enkel toegerekend worden aan de school, die dan wel kan beslissen een personeelslid ter beschikking te stellen.

Wim Serneels zegt dat topsportinternaten op maat van het individu werken, dus internenraden zijn er minder relevant. Uit de contacten tussen opvoeders en internen komen suggesties, bijvoorbeeld voor omkadering of extra activiteiten. Ook met de ouders wordt er gecommuniceerd. Het internaat werkt samen met zes sportfederaties, elk met een eigenheid qua training, qua planning enzovoort. Het RiK biedt inderdaad een duidelijk kwaliteitskader. Bij de beoordeling moet er evenwel rekening mee worden gehouden dat de werkingsmiddelen nu al niet volstaan. Het Topsporthuis fuseert met het Jeanne Brabants Internaat, gelinkt aan het Koninklijk Ballet van Antwerpen, dat toch min of meer dezelfde werkcontext heeft.

Jan Walravens benadrukt dat de werkingsmiddelen sowieso moeten stijgen. ORE omzetten in werkingsmiddelen kan soms interessant zijn, maar in de meeste gevallen helpt dat niet. Als twee kleine internaten fuseren, komt er geen opvoeder vrij. Als er meerdere sites zijn, zijn er integendeel eerder opvoeders te weinig. Het RiK heeft zeker voordelen, onder andere aangaande participatie. Het kostgeld bepaalt elk internaat voor zich. Zijn instelling berekent het op basis van de werkelijke kost. Internaten die zo werken, zullen hun kostgeld moeten verhogen om te overleven.

Het onmiddellijke effect van een goedkeuring van een ongewijzigd ontwerp van decreet is volgens *Francis Loyens* dat de meeste internaten de laatste strohalmen zullen aangrijpen, namelijk samenwerken met MFC of de transitie-middelen. Dat is alleen maar uitstel, want op termijn zijn de middelen niet toereikend. Voor zijn groep geldt dat voor het Internaat Sint-Franciscus Heusden, het i-MAS Stevoort, de peda Salvator, het Agneteninternaat Peer, het WICO-internaat Hamont en zelfs voor de twee internaten in Maaseik en Sint-Truiden die net boven de norm zitten.

3. Replieken van de leden en bijkomende antwoorden

Johan Danen vraagt uitstel van het ontwerp van decreet. Hij wil niet verantwoordelijk zijn voor de langgerekte doodstrijd van heel wat internaten.

Steve Vandenberghe sluit zich daarbij aan.

Kathleen Krekels citeert uit de nieuwsbrief van Katholiek Onderwijs Vlaanderen dat hoopt dat de definitieve uitvoeringsbesluiten er spoedig aankomen zodat de verdere concretisering duidelijk kan worden.

Besturen kunnen hun beleid niet baseren op drijfzand, half afgewerkte teksten, geruchten, aldus *Vincent De Baere*. Zo moet dat citaat begrepen worden. Noch de koepel, noch de besturen willen daarmee zeggen dat ze het eens zijn met de bepalingen van het ontwerp van decreet.

Karolien GROSEMANS,
voorzitter

Steve VANDENBERGHE
Hiâl YALÇIN
Johan DANEN
Kathleen KREKELS,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

1G1P	één gezin – één plan
AGION	Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs
AGSO	Autonoom Gemeentebedrijf Stedelijk Onderwijs
CLB	centrum voor leerlingenbegeleiding
CPBW	comité voor preventie en bescherming op het werk
DBFM	Design Build Finance Maintain
EPC	energieprestatiecertificaat
GO!	onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap
hbo5	hoger beroepsonderwijs 5
i-MAS	Instituut Mariaburcht Stevoort
IPO	internaat met permanente openstelling
IT	informatietechnologie
kso	kunstsecundair onderwijs
LOC	lokaal onderhandelingscomité
MFC	multifunctioneel centrum
MSKA	Middenschool Atheneum
OCJ	ondersteuningscentrum jeugdzorg
ORE	omkaderingsrekeneenheid/omkaderingsrekeneenheden
OV	opleidingsvorm
RiK	referentiekader voor internaatskwaliteit
SA	sanctionerend ambtenaar
SJKS	Sint-Jozef-Klein-Seminarie
VIST	versnelde indicatiestelling en toewijzing
VK	vertrouwenscentrum kindermishandeling
Vlor	Vlaamse Onderwijsraad
vte	voltijdsequivalent / voltijdsequivalent
WICO	waardenvol, innovatie, cocreatie, open-minded